

Vlado Sirotić*
Iztok Krbec**

ZAKONSKA I SUDSKA POLITIKA KAŽNJAVANJA NA PODRUČJU ŽUPANIJSKOG SUDA U PULI

Odnos zakonske i sudske politike kažnjavanja nezastariva je tema kaznenog prava bez obzira na to sagledava li se taj odnos za područje čitave države ili za područje samo jednog suda. Autori taj odnos sagledavaju za područje Županijskog suda u Puli. Nakon određenih napomena o nekim osnovnim pitanjima vezanim uz izbor kazne, središnji dio rada odnosi se na iznošenje rezultata dobivenih istraživanjem sudske prakse kažnjavanja na području navedenog suda, i to za razdoblja 1993. – 1997. i 1998. – 2002. godine. Izneseni rezultati upućuju na stvarni odnos zakonske i sudske politike kažnjavanja i na određene nedostatke koje bi trebalo ukloniti.

I. UVOD

O kaznama i kažnjavanju napisano je mnoštvo radova i posvećeni su im mnogobrojni kongresi i savjetovanja. Teško je naći bilo koje pitanje iz dogmatike kaznenog prava o kome toliko istodobno uz pravnike raspravljaju i političari, sociolozi, filozofi, psihijatri, psiholozi, itd., ali i s pravom potpuno neopterećeni građani.

Unutar tog preosjetljivog pitanja vjerojatno ključno mjesto zauzima raspravljanje o izboru (vrste i mjere) kazne. Izbor kazne podijeljen je između zakonodavca, koji za određena ponašanja koja su predviđena kao kaznena djela propisuje kazne, najčešće u određenom rasponu i daje pravila za njihovo odmjeravanje, i sudova koji, s druge strane, ta apstraktna pravila putem izrečene kazne primjenjuju na svaki pojedini slučaj.

Onaj tko izabire kaznu na svojim leđima nosi veliku odgovornost. Pravilan izbor kazne (zakonske pa sudske) vrlo lako može rezultirati time da počinitelj kaznenog djela više nikada ne počini kazneno djelo, a nepravilan izbor kazne vrlo lako može rezultirati time da počinitelj kaznenog djela postane kriminalac. Na ovom se mjestu dovoljno podsjetiti na jedan slučaj nepravilnog zakonskog

---

* Vlado Sirotić, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Županijskom državnom odvjetništvu u Puli

** Iztok Krbec, sudac i predsjednik Kaznenog odjela Županijskog suda u Puli

izbora kazne. Naime, svi koji se profesionalno bave kaznenim pravom znaju kakve je probleme stvorio prvotni raspon kazne (od jedne do deset godina zatvora te mogućnost izricanja dugotrajne kazne zatvora) za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 2. Kaznenog zakona¹ (u daljnjem tekstu: KZ). To je upozorenje koje ukazuje s koliko ozbiljnog promišljanja treba pristupiti izboru kazne.

II. NAPOMENE O ZAKONSKOJ I SUDSKOJ POLITICI KAŽNJAVANJA

Na osnovi zakonske politike kažnjavanja² zakonodavac propisuje vrstu i mjeru kazne za svako pojedino kazneno djelo. Takvo je propisivanje “dvojako”. S jedne strane propisuje minimum i maksimum kazne (to i u slučaju kada ne navodi posebne minimume i maksimume – jer onda vrijede “opći”), a s druge strane dopušta da se propisana kazna u određenim slučajevima modificira po vrsti i mjeri ili da se počinitelj čak oslobodi kazne. Bilo bi idealno kada bi se podudarale zakonska i sudska politika kažnjavanja ili se barem što više približile jedna drugoj. Time bi se kazneno zakonodavstvo i kazneno pravo ostvarilo u svojoj punini.

Težinu kazne određuje težina kaznenog djela. Pri tome se ta težina ocjenjuje apstraktno, neovisno o konkretnim datostima svakog pojedinog slučaja. Na

---

¹ Narodne novine (u daljnjem tekstu: NN) 110/97, 28/98, 129/00, 51/01 i 105/04. Navedena se kazna odraslim počiniteljima tog kaznenog djela mogla izreći od stupanja na snagu KZ pa sve do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama KZ (NN 129/00) kojim je za to djelo propisana kazna zatvora u trajanju od jedne do dvanaest godina. Prvotni raspon kazne stvorio je velike probleme prije svega na procesnom planu. Naime, s KZ istodobno je na snagu stupio i Zakon o kaznenom postupku (u daljnjem tekstu: ZKP, NN 110/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02 i 143/02) koji je u čl. 102. st. 1. propisao obvezno određivanje pritvora (osim u slučaju kad je zakon predviđao mogućnost blažeg kažnjavanja) protiv osobe za koju postoji osnovana sumnja da je počinila kazneno djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora. Ta je odredba bila na snazi sve do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama ZKP (NN 112/99) kada je brisana. Dakle, u cijelom tom periodu pritvor se morao određivati protiv odraslih počinitelja tog kaznenog djela, čak i kada se radilo o najlakšim oblicima tog djela a nisu postojali neki drugi razlozi za pritvor. Pored toga prvotni je raspon kazne obvezivao županijske sudove da prema odredbi čl. 20. st. 1. ZKP za ta djela sude u velikom vijeću, od tri suca i četiri suca porotnika, a Vrhovni sud Republike Hrvatske da sudi u vijeću od sedam sudaca, što je bilo potpuno neekonomično, sve dok ta odredba nije izmijenjena Zakonom o izmjenama i dopunama ZKP (NN 112/99).

² Ponekad se umjesto tog izraza koriste izrazi: “zakonski izbor kazne” odnosno “zakonska kaznena politika”, a za sudska politiku kažnjavanja izrazi “sudski izbor kazne” odnosno “sudska kaznena politika”. (Ž. Horvatić, Kazneno pravo., Zagreb, 2003., 212.) Također se koriste i izrazi “zakonska linija kažnjavanja” odnosno “sudska linija kažnjavanja”. Izraz “kazna” u ovom se radu koristi i za ostale kaznene sankcije. Navedeni izraz treba tumačiti kao *pars pro toto*.

ocjenu težine kaznenog djela utječe više činilaca. Navodeći da je riječ o kriminalnopolitičkom ocjenjivanju, Bačić³ među te činioce ubraja:

- opći model samog kaznenog prava (autoritarni, liberalno-socijalni, liberalni) vezan za opći politički model datog društva,
- hijerarhiju zaštićenih vrijednosti, njihovo mjesto na društvenoj skali vrijednosti,
- opasnost i karakter napada, dostignut stupanj ugrožavanja zaštićenog dobra (povreda, dovođenje u opasnost, pripremanje, pokušaj) te stupanj krivnje, i
- višegodišnju sudsku mjeru kazne za pojedina kaznena djela kao verificiranu ocjenu društvene kriminalne zbilje.

Koliko je Bačić bio u pravu još 1994. godine tvrdeći da višegodišnja praksa sudova utječe na ocjenu težine kaznenih djela i samim time na propisane kazne, ogleda se u tome što su u KZ-u za veći broj kaznenih djela snižene kazne, i to najviše zbog toga što su sudovi u pravilu odmjeravali kazne u donjoj polovini propisanih raspona.⁴ Međutim, zakonodavac prilikom korištenja argumenta “višegodišnje sudske prakse u izboru mjere kazne” kao opravdanja za sniženje kazni treba postupati vrlo oprezno i promišljeno kako bi kazneno pravo zadržalo potrebnu mjeru represivnosti i samim time svoj dignitet. Novoselec⁵ ističe da takvo ublažavanje propisanih kazni sadržava opasnost daljnjeg ublažavanja izrečenih kazni. Da bi se spriječili takvi neželjeni efekti, sudovima treba jasno staviti do znanja da do sniženja propisanih kazni nije došlo zbog toga što se promijenio stav zakonodavca o društvenoj pogibeljnosti i sl. pojedinih kaznenih djela, već zato da bi se smanjio jaz između zakonske i sudske politike kažnjavanja i tako se kod potencijalnih počinitelja postigla veća izvjesnost o mogućoj kazni.

Kazna mora biti zakonita. To znači da mora biti: *scripta, stricta, certa i praevia*. Jedino takva kazna može pridonijeti ostvarenju garantivne funkcije kaznenog prava.

Kvalitetan zakonski izbor kazne nužna je pretpostavka kvalitetnog sudskog izbora kazne. Postojeća rješenja u KZ-u ocjenjuju se uglavnom zadovoljavajućima. U KZ-u kazne su relativno određene (u određenom dijelu alternativno propisane – čl. 53., uz određenu mogućnost njihove kumulacije - čl. 49. st. 4.), što sudu daje dovoljno prostora da kaznu može prilagoditi svim okolnostima slučaja. S druge strane, KZ sadržava više odredaba koje su smjernice sudu za pronalaženje konkretne kazne. Među te odredbe svakako treba uvrstiti odredbu o općoj svrsi kaznenopravnih sankcija (čl. 6.), o svrsi kažnjavanja (čl. 50.), o

³ F. Bačić, Posebni dio novog hrvatskoga Kaznenog zakonika: Strukturalna problematika, HLJKPP, 1/1994.

⁴ Željko Horvatić, Novo hrvatsko kazneno pravo, Zagreb, 1997., str. 124.

⁵ Petar Novoselec, Opći dio kaznenog prava, Zagreb, 2004., str. 398.

općem pravilu za izbor vrste i mjere kazne (čl. 56. st. 1. i 2.), o ublažavanju kazne (čl. 57. st. 1.), o oslobođenju od kazne (čl. 58. st. 1., 2. i 3., čl. 59.), o kažnjavanju za stjecaj kaznenih djela (čl. 60. st. 2.) te o izboru vrste i mjere kazne osuđenoj osobi (čl. 62. st. 2. KZ).

Kako ističe Bačić,⁶ zakonodavac “određuje”, a sud “odmjerava”. Pri tome su sudu dana dosta velika ovlaštenja za izbor kazne. To ne samo zato što su kazne propisane u (širokim) rasponima i što postoji mogućnost njihove modifikacije po vrsti i mjeri već i zato što su pravila koja upućuju na izbor kazne općenita i daju samo orijentaciju, a nemaju onaj stupanj određenosti koji karakterizira ostale odredbe kaznenog prava. Međutim, nužno je da se i tako uopćena pravila jedinstveno tumače i primjenjuju.⁷ Objektivno, nemoguće je očekivati da KZ može dati nešto značajnije novo u smislu egzaktnijih pravila, u odnosu prema postojećima, za izbor kazne. S pravom se ističe⁸ da se materija izbora kazne opire fiksnom zakonskom reguliranju jer kod sudskog izbora kazne nije riječ samo o utvrđivanju činjenica i njihovu podvođenju pod zakonsko pravilo, već i o njihovu vrednovanju, prosuđivanju i ocjenjivanju. Zbog toga važnu ulogu pri izboru kazne ima i slobodna ocjena suca po kojoj se određuje važnost i značaj pojedinih okolnosti. Ta slobodna ocjena koja sa sobom uvijek nosi i određenu notu subjektivnosti ni u kojem slučaju ne bi smjela biti presudna. Sve su te subjektivnosti neminovne kao činilac pri izboru kazne, ali za takav izbor presudna moraju biti pravila koja propisuje zakon. Stoga je nužno da se pri izboru kazne sudac do jedne razumne granice “depersonalizira”.

Kazna koju izabere sud mora biti u granicama određenim zakonom, utemeljena na stupnju krivnje, pogibeljnosti djela i svrsi kažnjavanja, a sve uz uvažavanje olakotnih i otegotnih okolnosti (arg. iz čl. 56. st. 1. i 2. KZ).

III. NADLEŽNOST ŽUPANIJSKOG SUDA U PULI

Stvarna nadležnost županijskih sudova propisana je čl. 17. Zakona o sudovima⁹ i čl. 19. ZKP. Prema tim člancima Županijski sud u Puli nadležan je da u kaznenim stvarima sudi u prvom stupnju za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora preko deset godina ili dugotrajni zatvor te za katalog kaznenih djela iz čl. 19. st. 1. t. b, da provodi istragu i druge radnje, rješava o žalbama protiv rješenja istražnog suca i o njegovim prijedlozima, da provodi postupak za izručenje okrivljenika i osuđenika kad zakonom nije propisano da

---

⁶ F. Bačić, Kazneno pravo, Zagreb, 1998., 407.

⁷ Ibid., str.407.

⁸ Đ. Tabaković – V. Grozdanić – Z. Sušan, Odmjeravanje kazne kao akt subjektivne sudske ocjene, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 1994.

⁹ NN 3/94, 100/96, 131/97, 129/00, 17/04.

o tome odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske, da rješava o sukobu nadležnosti između općinskih sudova, ako im je zajednički neposredno viši sud, da odlučuje o žalbama protiv odluka općinskih sudova donesenih u prvom stupnju, da obavlja poslove međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima uključivši i izvršenje strane kaznene presude, da odlučuje u postupku izvršenja kazne zatvora prema posebnim propisima te da obavlja i druge poslove koji su propisani zakonom.

Teritorijalna nadležnost županijskih sudova propisana je čl. 2. Zakona o područjima i sjedištima sudova.¹⁰ Prema tom članku Županijski sud u Puli nadležan je za područje općinskih sudova u Bujama, Buzetu, Labinu, Pazinu, Poreču, Puli i Rovinju. Sve do stupanja na snagu tog zakona prema čl. 3. Zakona o teritorijalnoj nadležnosti i sjedištima općinskih, okružnih i okružnih privrednih sudova¹¹ Općinski sud u Puli sudio je za sva kaznena djela iz nadležnosti svih općinskih sudova s područja Okružnog suda u Puli za koja su bile zapriječene kazne zatvora preko pet godina. Tek je čl. 6. Zakona o područjima i sjedištima sudova (NN 3/94) ta situacija izmijenjena na način da je za područje Županijskog suda u Puli ovlaštenje da sudi za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora preko 5 do 10 godina dobio i Općinski sud u Bujama, i to za djela počinjena na svom području i na području Općinskog suda u Buzetu. Konačno čl. 5. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima sudova (NN 104/97) predviđeno je da za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora preko 5 do 10 godina sudi i Općinski sud u Pazinu, i to za djela počinjena na svom području, kao i za djela počinjena na području općinskih sudova u Labinu i Poreču. Dakle, "proširenu" nadležnost imaju općinski sudovi u Puli, Bujama i Pazinu. Nadalje, prema čl. 7. Zakona o područjima i sjedištima sudova, za suđenje u kaznenim postupcima protiv maloljetnika i mlađih punoljetnika nadležan je Općinski sud u Puli i za područje općinskih sudova u Bujama i Pazinu.

IV. ISTRAŽIVANJE SUDSKE PRAKSE

1. Ciljevi i metodologija

Istraživanjem je trebalo utvrditi stvarni odnos zakonske i sudske politike kažnjavanja na području Županijskog suda u Puli, i to za razdoblje 1993. - 1997. godine, koje se najvećim dijelom podudara s važenjem Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske¹² (u daljnjem tekstu: OKZ RH) i Krivičnog

---

¹⁰ NN 3/94, 104/97 i 59/01.

¹¹ NN 25/77, 50/78, 34/79, 44/79 i 3/81.

¹² NN 31/93. Riječ je o pročišćenom tekstu koji je obuhvatio Krivični zakon Republike Hrvatske NN53/91, 39/92 i 91/92.

zakona Republike Hrvatske¹³ (u daljnjem tekstu: KZ RH), te za razdoblje 1998. – 2002. godine, koje se u cijelosti podudara s važenjem KZ-a. Usporedbom dobivenih rezultata trebalo je utvrditi je li sniženje kazni u KZ-u u usporedbi s KZ RH, za sva kaznena djela obuhvaćena istraživanjem, imalo kao posljedicu i sudsko sniženje izrečenih kazni u odnosu prema razdoblju važenja KZ RH i OKZ RH. Također, namjera autora bila je i utvrditi koje su se sve okolnosti uzimale u obzir pri sudskom izboru kazne. Cilj istraživanja također je bio utvrditi moguće nedostatke pri izboru kazne te upozoriti na njih.

Pregledano je ukupno 200 pravomoćnih presuda za ukupno osam kaznenih djela iz nadležnosti općinskih sudova, koje su postale pravomoćne u navedenim razdobljima pred Županijskim sudom u Puli kao drugostupanjskim sudom. Istraživanje je obuhvatilo sljedeća kaznena djela: a) tešku tjelesnu ozljedu (čl. 40. st. 1. KZ RH – čl. 99. st. 1. KZ), b) bludne radnje (čl. 85. st. 1. i 3. KZ RH – čl. 193. st. 1. i 2. KZ), c) izazivanje prometne nesreće (čl. 161. st. 1., 3. i 4. KZ RH – čl. 272. st. 1., 2., 3. i 4. KZ), d) krađu (čl. 125. st. 1. KZ RH – čl. 216. st. 1. KZ), e) tešku krađu (čl. 126. st. 1. i 2. KZ RH – čl. 217. st. 1. i st. 2. t. 1. KZ), f) prijevaru (čl. 137. st. 1. KZ RH – čl. 224. st. 1. KZ), g) zlouporabu opojnih droga (čl. 173. st. 1. KZ) i h) razbojništvo (čl. 218. st. 1. KZ).¹⁴

Na svako razdoblje primijenjen je uzorak od po 100 pravomoćnih presuda. Taj broj odgovara i broju okrivljenih osoba. Ako bi jednom presudom bilo obuhvaćeno više okrivljenika, uzet je u obzir samo prvi okrivljenik iz presude koji je osuđen za neko od djela obuhvaćenih istraživanjem. Nadalje, kaznena djela zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 1. KZ i razbojništva iz čl. 218. st. 1. KZ analizirana su jedino za razdoblje 1998. – 2002. Što se tiče kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 1. KZ, ono je još od 1996. god. propisano kao kazneno djelo (tada u čl. 196. st. 1. OKZ RH, NN 28/96), ali je na temelju istraživačkog plana dogovoreno da se za to razdoblje neće obuhvatiti istraživanjem. Što se tiče kaznenog djela razbojništva iz čl. 218. st. 1. KZ, ono je tek 1. 1. 1998. prešlo u nadležnost općinskih sudova.

Prilikom utvrđivanja predmetnih uzoraka poštovana su sljedeća pravila:

---

¹³ NN 32/93. Riječ je o pročišćenom tekstu koji je obuhvatio Krivični zakon Socijalističke Republike Hrvatske (NN 25/77, 50/78, 25/84, 52/87, 43/89, 8/90, ??/91, 33/92, 39/92, 77/92 i 91/92).

¹⁴ Svi nazivi kaznenih djela, radi ekonomičnosti izraza, dani su prema nazivlju KZ, koje će se koristiti i u daljnjem tekstu. Među tim djelima distinkcija će biti učinjena navođenjem njihovih zakonskih članaka. Nadalje, iz istog razloga, numeracija za kaznena djela iz razdoblja 1993. – 1997. dana je i bit će korištena isključivo prema KZ RH jer je on samo pročišćeni tekst Krivičnog zakona Socijalističke Republike Hrvatske u kojem nisu mijenjane ranije propisane kazne. To je bilo važno napomenuti iz razloga što je određeni broj prvostupanjskih presuda iz uzorka donijet prije stupanja na snagu KZ RH.

- Sve presude su pribavljene iz "KŽ" spisa Županijskog suda u Puli.¹⁵ U svim su se slučajevima u spisima nalazile prvostupanjska i drugostupanjska presuda.

- Putem "KŽ" upisnika za svaku godinu iz promatranih razdoblja i za svako kazneno djelo nastojalo se pribaviti ravnomjeran broj "KŽ" spisa u odnosu prema cijelom uzorku pojedinog kaznenog djela. (Međutim, takvu "simetričnost" nije uvijek bilo moguće postići jer su neka kaznena djela bila u vrlo malom broju zastupljena u pojedinom razdoblju. Tako su za kazneno djelo bludne radnje iz čl. 85. st. 1. i 3. KZ RH za razdoblje 1993. – 1997. nađene svega dvije pravomoćne presude, a za razdoblje 1998. – 2002. njih 12, pa su stoga sve uzete u analizu. Što se tiče kaznenog djela prijevare iz čl. 137. st. 1. KZ RH, u razdoblju 1993. – 1997. pronađeno je svega pet pravomoćnih presuda te su sve uzete u analizu. Identična je situacija glede kaznenog djela razbojništva iz čl. 218. st. 1. KZ za koje su pronađene svega četiri pravomoćne presude. Također, bilo je nemoguće postići "simetričnost" po broju spisa za isto djelo iz dva promatrana razdoblja. To ne samo zbog prije spomenutog razloga već i zato što je za razdoblje 1998. – 2002. istraživanjem obuhvaćeno osam kaznenih djela, a za prethodno njih šest.)

- Kada se radilo o homogenom stjecaju, za analizu je uzeta samo pojedinačno utvrđena kazna, i to ona najteža. Kod heterogenog stjecaja djela obuhvaćenih istraživanjem analizom je bilo obuhvaćeno samo prvo po redu djelo iz presude.

U sljedećoj tablici prikazan je broj pravomoćnih presuda uzetih u analizu za svako razdoblje i za svako kazneno djelo.

¹⁵ **Za razdoblje 1993. – 1997. pribavili smo sljedeće "KŽ" spise:**

- za kazneno djelo teške tjelesne ozljede: KŽ-16/93, KŽ-138/93, KŽ-24/94, KŽ-50/94, KŽ-40/95, KŽ-42/96, KŽ-58/96, KŽ-50/97,
- za kazneno djelo bludne radnje: KŽ-128/93, KŽ-161/93,
- za kazneno djelo izazivanja prometne nesreće: KŽ-9/93, KŽ-20/93, KŽ-25/93, KŽ-44/93, KŽ-51/93, KŽ-187/93, KŽ-192/93, KŽ-20/94, KŽ-25/94, KŽ-36/94, KŽ-37/94, KŽ-171/94, KŽ-173/94, KŽ-3/95, KŽ-21/95, KŽ-24/95, KŽ-33/95, KŽ-146/95, KŽ-1/96, KŽ-4/96, KŽ-22/96, KŽ-35/96, KŽ-43/96, KŽ-228/96, KŽ-2/97, KŽ-20/97, KŽ-27/97, KŽ-35/97, KŽ-107/97,
- za kazneno djelo krađe: KŽ-19/93, KŽ-26/93, KŽ-49/93, KŽ-81/93, KŽ-101/93, KŽ-202/93, KŽ-46/94, KŽ-48/94, KŽ-111/94, KŽ-148/94, KŽ-22/95, KŽ-58/95, KŽ-109/95, KŽ-169/95, KŽ-155/96, KŽ-161/96, KŽ-164/96, KŽ-186/96, KŽ-231/96, KŽ-22/97, KŽ-63/97, KŽ-92/97, KŽ-172/97,
- za kazneno djelo teške krađe: KŽ-7/93, KŽ-11/93, KŽ-14/93, KŽ-61/93, KŽ-77/93, KŽ-203/93, KŽ-11/94, KŽ-53/94, KŽ-93/94, KŽ-149/94, KŽ-158/94, KŽ-161/94, KŽ-6/95, KŽ-8/95, KŽ-15/95, KŽ-20/95, KŽ-150/95, KŽ-176/95, KŽ-12/96, KŽ-28/96, KŽ-47/96, KŽ-62/96, KŽ-107/96, KŽ-233/96, KŽ-234/96, KŽ-14/97, KŽ-19/97, KŽ-30/97, KŽ-31/97, KŽ-38/97, KŽ-118/97, KŽ-156/97,
- za kazneno djelo prijevare: KŽ-42/93, KŽ-106/96, KŽ-145/96, KŽ-193/96, KŽ-216/96.

Za razdoblje 1998. – 2002. pribavili smo sljedeće "KŽ" spise:

- za kazneno djelo teške tjelesne ozljede: KŽ-115/99, KŽ-172/00, KŽ-59/01, KŽ-112/01, KŽ-414/01, KŽ-27/02, KŽ-119/02 KŽ-188/02,

Tablica 1.

Struktura prema vrsti kaznenog djela

Kazneno djelo	1993.-1997.	1998.-2002.
Teška tjelesna ozljeda	8	8
Bludne radnje	2	12
Izazivanje prometne nesreće	30	20
Krađa	23	17
Teška krađa	32	20
Prijevarena	5	9
Zloupotreba opojnih droga		10
Razbojništvo		4
Ukupno:	100	100

2. Izrečene kazne (sankcije)

U ovom su poglavlju prikazane izrečene kazne (sankcije) po vrsti i mjeri. Prilikom prikaza mjere kazne uvijek se razmatralo pitanje najdulje kazne i najkorištenijeg raspona. Što se tiče usporedbe sudske politike kažnjavanja u dva razdoblja, takva je usporedba dana kod onih djela čiji je uzorak ocijenjen dostatnim za relevantan zaključak. Isto vrijedi i za usporedbu duljine izrečenih bezuvjetnih i uvjetnih kazni zatvora za pojedino kazneno djelo. Nakon tekstualne analize, za svako pojedino kazneno djelo (osim razbojništva) slijedi i grafički prikaz vrste izrečenih kazni (sankcija), a nakon zbirne analize slijede grafički

- za kazneno djelo bludne radnje: KŽ-21/98, KŽ-274/99, KŽ-352/99, KŽ-74/00, KŽ-230/00, KŽ-397/00, KŽ-23/01, KŽ-207/01, KŽ-209/01, KŽ-288/01, KŽ-410/01, KŽ-132/02,
- za kazneno djelo izazivanja prometne nesreće: KŽ-84/98, KŽ-106/98, KŽ-113/98, KŽ-115/98, KŽ-45/99, KŽ-47/99, KŽ-93/99, KŽ-123/99, KŽ-162/00, KŽ-199/00, KŽ-235/00, KŽ-261/00, KŽ-47/01, KŽ-66/01, KŽ-274/01, KŽ-393/01, KŽ-29/02, KŽ-57/02, KŽ-92/02, KŽ-175/02,
- za kazneno djelo krađe: KŽ-9/98, KŽ-71/98, KŽ-200/98, KŽ-4/99, KŽ-64/99, KŽ-119/99, KŽ-33/00, KŽ-55/00, KŽ-99/00, KŽ-101/00, KŽ-1/01, KŽ-15/01, KŽ-88/01, KŽ-133/01, KŽ-72/02, KŽ-102/02, KŽ-254/02,
- za kazneno djelo teške krađe: KŽ-96/98, KŽ-103/98, KŽ-129/98, KŽ-174/98, KŽ-97/99, KŽ-101/99, KŽ-113/99, KŽ-179/99, KŽ-50/00, KŽ-117/00, KŽ-121/00, KŽ-156/00, KŽ-8/01, KŽ-89/01, KŽ-122/01, KŽ-162/01, KŽ-30/02, KŽ-49/02, KŽ-166/02, KŽ-227/02,
- za kazneno djelo prijevare: KŽ-162/98, KŽ-22/99, KŽ-109/99, KŽ-95/00, KŽ-120/00, KŽ-95/01, KŽ-107/01, KŽ-154/02, KŽ-168/02,
- za kazneno djelo zloupotrebe opojnih droga: KŽ-14/98, KŽ-19/98, KŽ-146/99, KŽ-184/99, KŽ-39/00, KŽ-46/00, KŽ-151/01, KŽ-157/01, KŽ-85/02 i KŽ-107/02,
- za kazneno djelo razbojništva: KŽ-197/98, KŽ-212/98, KŽ-263/00 i KŽ-393/00.

prikazi vrste izrečenih kazni (sankcija) te tablice s unesenim podacima o duljinama izrečenih kazni zatvora, po rasponima. Pri tome su prikazani podaci posebno za bezuvjetne kazne, posebno za uvjetne kazne te zbirno (bezuovjetne i uvjetne).

**a) Kazneno djelo teške tjelesne ozljede
(čl. 40. st. 1. KZ RH – čl. 99. st. 1. KZ)**

Za kazneno djelo iz čl. 40. st. 1. KZ RH (prvo razdoblje) bila je propisana kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina. Uzorak čini 8 presuda. Za kazneno djelo iz čl. 99. st. 1 KZ (drugo razdoblje) propisana je kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine. Uzorak čini 8 presuda.

Prvo razdoblje. Izrečene su 2 kazne zatvora i 6 uvjetnih osuda. Kazne zatvora izrečene su u trajanju od 3 mjeseca i 6 mjeseci. U uvjetnim osudama utvrđene su kazne zatvora u trajanju od 4x6 mjeseci i 2x8 mjeseci. Kazna je ublažena u jednom slučaju (sudsko ublažavanje). Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuovjetna, uvjetna) jest ona od 8 mjeseci - nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuovjetnih, uvjetnih) onaj je od 6 do 12 mjeseci, a na koji se odnosi 7 presuda (87,5%).

Drugo razdoblje. Izrečena je 1 kazna zatvora i primijenjeno 7 uvjetnih osuda. Gotovo je identična struktura sankcija kao u prvom razdoblju. Kazna zatvora izrečena je u trajanju od 1,3 godine. U uvjetnim osudama izrečene su kazne zatvora u trajanju od 2x3 mjeseca, 4x6 mjeseci i 1x1 godina. Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuovjetna, uvjetna), ona od 1,3 god., nalazi se u prvoj polovini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuovjetnih, uvjetnih) onaj je od 6 do 12 mjeseci, na koji se odnose 4 presude (50%). Iz toga se još ne bi moglo zaključiti da su u ovom razdoblju sudovi bili blaži pri izboru mjere kazne jer se dvije presude iz ovog razdoblja (25%) odnose i na raspon 1 – 2 god., a taj raspon nije korišten u prvom razdoblju.

**b) Kazneno djelo bludne radnje
(čl. 85. st. 1. i st. 3. KZRH – čl. 193. st. 1. i st. 2. KZ)**

Za kazneno djelo iz čl. 85. st. 1. i st. 3. KZRH (prvo razdoblje) bila je propisana kazna zatvora od tri mjeseca do pet godina (st. 1.) te od jedne godine do deset godina (st. 3.). Uzorak čine 2 presude – obje za kazneno djelo iz čl. 85. st. 1. KZRH. Za kazneno djelo iz čl. 193. st. 1. i 2. KZ (drugo razdoblje) propisana je kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine (st. 1.) odnosno od šest mjeseci do pet godina (st. 2. – kvalificirani oblik propisan Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona, NN 129/00). Uzorak čini 12 presuda od čega njih 11 za kazneno djelo iz čl. 193. st. 1., a 1 za kazneno djelo iz čl. 193. st. 2. KZ.

Prvo razdoblje. Izrečena je 1 kazna zatvora i 1 uvjetna osuda. Kazna zatvora izrečena je u trajanju od 5 mjeseci. U uvjetnoj osudi utvrđena je kazna zatvora također u trajanju od 5 mjeseci. Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuwjetna, uvjetna), ona od 5 mjeseci, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuwjetnih, uvjetnih) onaj je od 3 – 6 mjeseci a na koji se odnose 2 presude (100%).

Drugo razdoblje. Za kazneno djelo iz čl. 193. st. 1. KZ izrečeno je 8 kazni zatvora i primijenjene su 3 uvjetne osude.¹⁶ Kazne zatvora izrečene su u trajanju 2x3 mjeseca, 4 mjeseca, 5mjeseci, 2x6 mjeseci i 2x7 mjeseci. U uvjetnim osudama izrečene su kazne zatvora u trajanju od 4 mjeseca, 8 mjeseci i 1 godine. Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuwjetna, uvjetna), ona od jedne godine, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Za kazneno djelo iz čl. 193. st. 2. KZ izrečena je kazna zatvora u trajanju od 10 mjeseci. Nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuwjetnih, uvjetnih) za kazneno djelo iz čl. 193. st. 1. KZ je onaj od 6 do 12 mjeseci, na koji se odnosi pet presuda (45%). Izrečena kazna zatvora za kazneno djelo iz čl. 193. st.2. KZ također se nalazi u istom rasponu.

---

¹⁶ U presudi Općinskog suda u Puli, K-157/98 (KŽ-274/99), primijenjena je uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom, kojom je između ostalog određeno da je okrivljenik “dužan podvrći se liječenju koje je nužno radi otklanjanja duševnih smetnji koje bi mogle poticajno djelovati na počinjenje novog kaznenog djela”. Ta je uvjetna osuda uključena u navedene 3 uvjetne osude.

**c) Kazneno djelo izazivanja prometne nesreće
(čl. 161. st. 1., st. 3. i st. 4. KZRH – čl. 272. st. 1.,
st. 2., st. 3. i st. 4. KZ)**

Za kazneno djelo iz čl. 161. st. 1., st. 3. i st. 4. KZRH (prvo razdoblje) bile su propisane sljedeće kazne zatvora: do deset godina (st. 1.), do pet godina (st. 3.) te do osam godina (st. 4.). Uzorak čini 30 presuda. Za kazneno djelo iz čl. 272. st. 1., st. 2., st. 3. i st. 4. KZ (drugo razdoblje) propisana je kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina (st. 1.), novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine (st. 2.), od jedne do deset godina (st. 3.) te kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina (st. 4.). Uzorak čini 20 presuda.

Prvo razdoblje. Za kazneno djelo iz čl. 161. st. 1. KZRH (uzorak čini 13 presuda) izrečene su 4 kazne zatvora i 9 uvjetnih osuda. Kazne zatvora izrečene su u trajanju od 4 mjeseca, 5 mjeseci, 8 mjeseci i jedne godine. U uvjetnim osudama utvrđene su kazne zatvora u trajanju od: 2x5 mjeseci, 3x8 mjeseci, 1x9 mjeseci i 3x1 godina. Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuovjetna, uvjetna), ona od jedne godine, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuovjetnih, uvjetnih) onaj je od 6-12 mj., na koji se odnosi 5 presuda (38,46%).

Za kazneno djelo iz čl. 161. st. 3. KZRH (uzorak čini 10 presuda) izrečena je 1 novčana kazna i 9 uvjetnih osuda. U uvjetnim osudama utvrđene su kazne zatvora u trajanju od: 3x3 mjeseca, 4 mjeseca, 3x5 mjeseci, 6 mjeseci i 8 mjeseci. Kazna je ublažena u jednom slučaju (sudsko ublažavanje). Najdulja utvrđena kazna zatvora, ona od 8 mjeseci, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon utvrđenih kazni je onaj od 3 do 6 mjeseci, na koji se raspon odnosi 7 presuda (77,77%).

Za kazneno djelo iz čl. 161. st. 4. KZRH (uzorak čini 7 presuda) izrečena je 1 kazna zatvora i 6 uvjetnih osuda. Kazna zatvora izrečena je u trajanju od jedne godine. U uvjetnim osudama utvrđene su kazne zatvora u trajanju od 6 mjeseci,

7 mjeseci, 8 mjeseci i 3x1 godina. Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuovjetna, uvjetna), ona od jedne godine, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuovjetnih, uvjetnih) onaj je od 1 do 2 godine, na koji se odnose 4 presude (57,14%).

Drugo razdoblje. Za kazneno djelo iz čl. 272. st. 1. KZ (uzorak čine 4 presude) izrečena je 1 kazna zatvora i primijenjene su 3 uvjetne osude. Kazna zatvora izrečena je u trajanju od 8 mjeseci. U uvjetnim osudama izrečene su kazne zatvora u trajanju od 3 mjeseca, 6 mjeseci i 8 mjeseci. Kazna je ublažena u jednom slučaju (sudsko ublažavanje). Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuovjetna, uvjetna), ona od 8 mjeseci, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuovjetnih, uvjetnih) onaj je od 6 do 12 mjeseci, na koji se odnose 3 presude (75%).

Za kazneno djelo iz čl. 272. st. 2. KZ (uzorak čini 12 presuda) izrečena je 1 kazna zatvora te 3 novčane kazne, a primijenjeno je i 8 uvjetnih osuda. Kazna zatvora izrečena je u trajanju od 6 mjeseci. U uvjetnim osudama utvrđene su kazne zatvora u trajanju od 2x30 dana, 2 mjeseca, 3 mjeseca, 2x4 mjeseca, 5 mjeseci i 6 mjeseci. Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuovjetna, uvjetna) ona od 6 mjeseci, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuovjetnih, uvjetnih) je onaj od 3 do 6 mjeseci, na koji se odnose 4 presude (44,44%).

Za kazneno djelo iz čl. 272. st. 3. KZ (uzorak čini svega 1 presuda) izrečena je 1 kazna zatvora u trajanju od 2,7 godina. Ta je kazna u rasponu od 2-5 god. i u prvoj trećini propisanog raspona.

Za kazneno djelo iz čl. 272. st. 4. KZ (uzorak čine 3 presude) izrečena je 1 kazna zatvora te su primijenjene 2 uvjetne osude. Kazna zatvora izrečena je u trajanju od jedne godine, a u uvjetnim osudama izrečene su kazne zatvora od 8 mjeseci i od 10 mjeseci. Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuovjetna, uvjetna), ona od jedne godine, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuovjetnih, uvjetnih) onaj je od 6 do 12 mjeseci, na koji se odnose 2 presude (66,66%).

d) Kazneno djelo krađe (čl. 125. st. 1. KZRH - čl. 216. st. 1. KZ)

Za kazneno djelo iz čl. 125. st. 1. KZRH (prvo razdoblje) bila je propisana kazna zatvora od tri mjeseca do pet godina. Uzorak čine 23 presude. Za kazneno djelo iz čl. 216. st. 1. KZ (drugo razdoblje) propisana je novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine. Uzorak čini 17 presuda.

Prvo razdoblje. Izrečeno je 7 kazni zatvora i 16 uvjetnih osuda. Kazne zatvora izrečene su u trajanju od: 2x3 mjeseca, 2x5 mjeseci, 8 mjeseci, 1,6 godina i 1,10 godina. U uvjetnim osudama su utvrđene kazne zatvora u trajanju od 2 mjeseca i 15 dana, 3x3 mjeseca, 2x4 mjeseca, 2x5 mjeseci, 1x5 mjeseci uz sporednu novčanu kaznu, 4x6 mjeseci, 2x8 mjeseci i 1 godina. Kazna je ublažena u jednom slučaju (zakonsko ublažavanje – pokušaj kaznenog djela). Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuovjetna, uvjetna), ona od 1,10 godina, nalazi se u prvoj polovini propisanog raspona. To je jedina kazna iz tog raspona. Druga po duljini, ona od 1,6 godina nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuovjetnih, uvjetnih) onaj je od 3 do 6 mjeseci, na koji se odnosi 12 presuda (52,17%).

Nije uočena tendencija sudova da bezuovjetne kazne zatvora izriču u kraćem trajanju nego uvjetne kazne zatvora. Naime, bezuovjetne i uvjetne kazne zatvora najzastupljenije su u istom rasponu, onom od 3 do 6 mjeseci. Bezuvjetne (njih 4) u 57,14% slučajeva, a uvjetne (njih 8) u 50% slučajeva. Pored toga, bezuovjetne i uvjetne kazne zatvora zastupljene su i u sljedeća dva raspona, i to 1 bezuovjetna (14,28%) u rasponu od 6 do 12 mjeseci te 2 bezuovjetne (28/57%) u rasponu od 1 do 2 godine odnosno 6 uvjetnih (37,5%) u rasponu od 6 do 12 mjeseci te 1 uvjetna (6,25%) u rasponu od 1 do 2 godine.

Drugo razdoblje. Izrečeno je 6 kazni zatvora i 3 novčane kazne, a primijenjeno je 8 uvjetnih osuda. Vidi se da su sudovi u ovom razdoblju bili nešto stroži pri odabiru vrste sankcija. To proizlazi i iz odnosa izrečenih kazni i uvjetnih osuda. Kazne zatvora izrečene su u trajanju od 4 mjeseca, 5 mjeseci, 2x6 mjeseci i 2x8 mjeseci. U uvjetnim osudama su izrečene kazne zatvora u trajanju od: 1 mjeseca, 3 mjeseca, 4 mjeseca, 5 mjeseci, 3x6 mjeseci i 8 mjeseci. Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuovjetna, uvjetna), ona od 8 mjeseci, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuovjetnih, uvjetnih) onaj je od 6 do 12 mjeseci, na koji se odnosi 8 presuda (57,14%). Iako je u prvom razdoblju najkorišteniji raspon bio onaj od 3 mjeseca do 6 mjeseci (52,17%), ne bi se moglo tvrditi da su sudovi u tom razdoblju bili stroži u izboru mjere kazne. Sve iz razloga što su u tom razdoblju najdulje kazne izrečene u rasponu od 6 do 12 mjeseci, a u prvom razdoblju u tom rasponu ima njih 7 (30,43%), dok su još tri (13,04%) u rasponu od 1 do 2 godine. Nije uočena tendencija sudova da bezuovjetne kazne zatvora izriču u kraćem trajanju nego uvjetne. Naime i bezuovjetne i uvjetne kazne zatvora najzastupljenije su u istom rasponu, i to onom od 6 do 12 mjeseci. Bezuvjetne

(njih 4) u 66,66 % slučajeva, a uvjetne (njih 4) u 50,00% slučajeva. Pored toga ni bezuvjetne ni uvjetne kazne zatvora više nisu zastupljene u sljedećim rasponima.

e) Kazneno djelo teške krađe

(čl. 126. st. 1. i st. 2. KZRH – čl. 217. st. 1. i st. 2. t. 1. KZ)

Za kazneno djelo iz čl. 126. st. 1. i 2. KZRH (prvo razdoblje) bila je propisana kazna zatvora od jedne do deset godina. Uzorak čine 32 presude. Za kazneno djelo iz čl. 217. st. 1. i st. 2. t. 1. KZ (drugo razdoblje) propisana je kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina. Uzorak čini 20 presuda.

Prvo razdoblje. Izrečeno je 20 kazni zatvora i 12 uvjetnih osuda. Kazne zatvora izrečene su u trajanju: 2x6 mjeseci, 2x8 mjeseci, 10 mjeseci, 9x1 godina, 1,2 godine, 1,4 godine, 1,8 godine, 2 godine, 2,7 godine i 4,6 godine. U uvjetnim osudama kazne zatvora utvrđene su u trajanju od: 2x6 mjeseci, 2x8 mjeseci, 5x1 godine, 1 godine uz sporednu novčanu kaznu, 1,2 godine i 1,6 godine uz sporednu novčanu kaznu. U 9 je slučajeva došlo do ublažavanja kazne, i to u 5 slučajeva pri izricanju kazne zatvora, a u četiri slučaja pri izricanju uvjetne osude. U 6 se slučajeva radilo o sudskom ublažavanju, a u 3 slučaja o zakonskom ublažavanju kazne (3x bitno smanjena računljivost). Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuovjetna, uvjetna), ona od 4,6 god., nalazi se u prvoj polovini propisanog raspona. To je jedina kazna iz tog raspona. Druga po duljini, ona od 2,7 godina, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuovjetnih, uvjetnih) onaj je od 1 do 2 godine, na koji se odnosi 20 presuda (62,5%). Nije uočena tendencija sudova da bezuvjetne kazne zatvora izriču u kraćem trajanju nego uvjetne. Naime, i bezuvjetne i uvjetne kazne zatvora najzastupljenije su u istom rasponu, i to onom od 1 do 2 godine. Bezuvjetne kazne zatvora (njih 12) u 60% slučajeva, a uvjetne kazne zatvora (njih 8) u 66,66% slučajeva. Pored toga, u sljedećem rasponu od 2

godine do 5 godina zastupljene su 3 bezuvjetne kazne zatvora, dok uvjetnih kazni zatvora (u trajanju od 2 godine) u tom rasponu nema.

Drugo razdoblje. Izrečeno je 17 kazni zatvora, a primijenjene su 3 uvjetne osude. Vidi se da su sudovi u tom razdoblju bili stroži pri izboru vrsta sankcija. To proizlazi iz odnosa kazni i uvjetnih osuda. Kazne zatvora izrečene su u trajanju od: 4 mjeseca, 5 mjeseci, 2x6 mjeseci, 6x8 mjeseci, 9 mjeseci, 10 mjeseci, 2x1 godine, 2x1,2 godine i 1,6 godina. U uvjetnim osudama su izrečene kazne zatvora u trajanju od 2x8 mjeseci i od 1 godine. U dva je slučaja došlo do ublažavanja kazne. U jednom se slučaju radilo o zakonskom ublažavanju (smanjena ubrojivost), dok u drugom slučaju uopće nije obrazloženo zašto je kazna ublažena.¹⁷ Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuovjetna, uvjetna), ona od 1,6 godina, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuovjetnih, uvjetnih) onaj je od 6 do 12 mjeseci, na koji se odnosi 12 presuda (60%). Izneseni podaci upućuju na to da su u ovom razdoblju sudovi bili blaži pri izboru mjere kazne. Naime, taj zaključak proizlazi iz usporedbe najkorištenijih raspona (prvo razdoblje: 1-2 godine 62,5%, drugo razdoblje: 6-12 mjeseci 60%). Pored toga u prvom su razdoblju zabilježene i tri presude (9,37%) u rasponu od 2 godine do 5 godina, a u drugom razdoblju nema presuda u tom rasponu.

f) Kazneno djelo prijevare (čl. 137. st. 1. KZRH – čl. 224. st. 1. KZ)

Za kazneno djelo iz čl. 137. st. 1. KZRH (prvo razdoblje) bila je propisana kazna zatvora od tri mjeseca do pet godina. Uzorak čini 5 presuda. Za kazneno djelo iz čl. 224. st. 1. KZ (drugo razdoblje) propisana je novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine. Uzorak čini 9 presuda.

---

¹⁷ Presuda Općinskog suda u Bujama, K-128/95 (KŽ-101/99)

Prvo razdoblje. Izrečene su 4 kazne zatvora i 1 uvjetna osuda. Kazne zatvora izrečene su u trajanju od 4 mjeseca i 5 mjeseci te 6 mjeseci i 10 mjeseci. U uvjetnoj osudi utvrđena je kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci. Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuovjetna, uvjetna), ona od 10 mjeseci, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuovjetnih, uvjetnih) je onaj od 6 do 12 mjeseci, na koji se odnose 3 presude (60 %).

Drugo razdoblje. Izrečene su 3 kazne zatvora i primijenjeno je 6 uvjetnih osuda. Kazne zatvora izrečene su u trajanju od 4 mjeseca i 2 x 6 mjeseci. U uvjetnim osudama izrečene su kazne zatvora u trajanju od 2x3 mjeseca, 2x4 mjeseca, 5 mjeseci i 7 mjeseci. Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuovjetna, uvjetna), ona od 7 mjeseci, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora (bezuovjetnih, uvjetnih) onaj je od 3 mjeseca do 6 mjeseci, na koji se odnosi 6 presuda (66,6%).

g) Kazneno djelo zlouporabe opojnih droga (čl. 173. st. 1. KZ)

Za to je kazneno djelo propisana novčana kazna ili kazna zatvora do jedne godine. Uzorak čini 10 presuda.

Izrečene su 3 kazne zatvora te je primijenjeno 6 uvjetnih osuda i 1 sudska opomena. Kazne zatvora izrečene su u trajanju od 15 dana, 1 mjesec i 60 dana. U uvjetnim osudama izrečene su kazne zatvora u trajanju od 30 dana, 2 mjeseca, 2x3 mjeseca, 4 mjeseca i 5 mjeseci. Najdulja izrečena kazna zatvora (bezuovjetna, uvjetna), ona od 5 mj., nalazi se u prvoj polovini propisanog raspona. To je jedina kazna iz tog raspona. Druga po duljini, ona od 4 mjeseca, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Uočena je tendencija sudova da bezuvjetne kazne zatvora izriču u kraćem trajanju nego uvjetne. Naime, najkorišteniji raspon za bezuvjetne kazne zatvora je onaj do 2 mjeseca, na koji se odnose dvije presude (66,66%). Preostala kazna zatvora nalazi se u sljedećem rasponu, tj. onom od 2 do 3 mjeseca. Najkorišteniji raspon za uvjetne kazne zatvora je onaj

od 3 mjeseca do 6 mjeseci, na koji se odnose 4 presude (66,66 %). To je općenito i najkorišteniji raspon za izrečene kazne zatvora (bezuvjetne, uvjetne) za navedeno djelo (44,44%). Preostale dvije uvjetne kazne nalaze se u rasponima do 2 mjeseca te od 2 do 3 mjeseca.

h) Kazneno djelo razbojništva (čl. 218. st. 1. KZ)

Za to je kazneno djelo propisana kazna zatvora od jedne do deset godina. Uzorak čine 4 presude.

Izrečene su 4 kazne zatvora, i to u trajanju od 8 mjeseci, 1,6 godina, 2,2 godine i 2,8 godina. Kazna je ublažena u jednom slučaju (zakonsko ublažavanje – pokušaj kaznenog djela). Najdulja izrečena kazna zatvora, ona od 2,8 godina, nalazi se u prvoj trećini propisanog raspona. Najkorišteniji raspon izrečenih kazni zatvora je onaj od 2 godine do 5 godina, na koji se odnose 2 presude (50,0%)

i) Zbirna analiza izrečenih kazni (sankcija)

U razdoblju 1993.–1997. god. (prvo razdoblje) izrečeno je 39 kazni zatvora te 60 uvjetnih osuda i 1 novčana kazna. U razdoblju 1998.–2002. god. (drugo razdoblje) izrečeno je 47 bezuvjetnih kazni zatvora te 6 novčanih kazni, a primijenjeno je 46 uvjetnih osuda i jedna sudska opomena. Navedena struktura upućuje na to da je u drugom razdoblju uslijedio stroži izbor vrste sankcija. Međutim, tu konstataciju treba prihvatiti s oprezom jer za sva kaznena djela (osim teške tjelesne ozljede) nije bilo moguće pribaviti isti broj presuda za oba razdoblja, a osim toga za drugo razdoblje analizom je obuhvaćeno 8 kaznenih djela, dok je za prvo razdoblje analizom bilo obuhvaćeno 6 kaznenih djela. Iz

strukture sankcija za krađu i tešku krađu pouzdanije bi se moglo zaključiti da je za ta kaznena djela u drugom razdoblju došlo do strožeg izbora vrste kazne.

Što se tiče izbora mjere kazni, proizlazi da ni u jednom razdoblju nije izrečena kazna zatvora (bezuwjetna, uwjetna) koja bi se nalazila u drugoj polovini propisanog raspona. Druga polovina propisanog raspona uvijek je ostala potpuno neiskorištena. Jedino za kaznena djela krađe i teške krađe iz prvog razdoblja te teške tjelesne ozljede iz drugog razdoblja, kao i zlouporabe opojnih droga, najdulje izrečene kazne zatvora (bezuwjetne, uwjetne) nalaze se u prvoj polovini propisanih raspona. Međutim, to su jedine kazne za ta kaznena djela koje se nalaze u tom rasponu. Druge po duljini kazne za ta kaznena djela nalaze se u prvoj trećini propisanih raspona. Za sva ostala kaznena djela u oba razdoblja te krađu i tešku krađu u drugom razdoblju, kao i tešku tjelesnu ozljedu u prvom razdoblju, najdulje izrečene kazne zatvora (bezuwjetne, uwjetne) nalaze se u prvoj trećini propisanih raspona. Dakle, kod njih su 2/3 propisanih raspona ostale potpuno neiskorištene.

Kod kaznenog djela teške krađe duljina izrečenih kazni zatvora (bezuwjetnih, uwjetnih) pokazuje da su sudovi u drugom razdoblju za to kazneno djelo bili blaži pri izboru mjere kazne nego u prvom razdoblju. Za kazneno djelo teške tjelesne ozljede i krađe to nije utvrđeno, a za preostala kaznena djela uzorci su nedostatni za kvalitetnu komparaciju.

Kod kaznenih djela krađe za oba razdoblja te teške krađe za prvo razdoblje nisu uočene tendencije (za koje se često tvrdi da postoje) da bi sudovi bezuwjetne kazne zatvora izricali u kraćem trajanju nego uwjetne. Takva tendencija uočena je jedino kod kaznenog djela zlouporabe opojnih droga.

Kod uwjetnih osuda uočeno je da sudovi vrlo rijetko uz rok provjeravanja određuju i dodatnu obvezu.¹⁸ U prvom je razdoblju izrečeno 60 uwjetnih osuda, a ni u jednom slučaju nije određena takva dodatna obveza (tzv. dvostruki uwjet). U drugom razdoblju primijenjeno je 46 uwjetnih osuda, a u svega 2 slučaja (4,34%) određena je dodatna obveza.¹⁹ U oba razdoblja na ukupno 106 uwjetnih

---

¹⁸ Mogućnost određivanja dodatne obveze propisana je u čl. 68. st. 1. KZ, a može se sastojati u tome "da počinitelj kaznenog djela naknadi štetu koju je prouzročio, da vrati korist koju je djelom pribavio ili da ispuni druge obveze koje su zakonski utemeljene u svezi s počinjenjem djela".

¹⁹ Presudom Općinskog suda u Puli, K-184/96 (KŽ-95/00), kojom je okrivljenik proglašen krivim zbog kaznenog djela prijevare iz čl. 224. st. 1. KZ, određeno da je "dužan naknaditi štetu rent-a-caru VE-MO iz Pule u iznosu od 4.077,43 kune te rent-a-caru Tesco-car iz Pule, u iznosu od 12.729,20 kuna u roku od 3 (tri) mjeseca od pravomoćnosti presude, s time što će sud opozvati uwjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne ako ne izvrši obvezu koja mu je određena". Pravomoćnom presudom Općinskog suda u Puli, K-58/98, (KŽ-103/98), kojom je okrivljenik proglašen krivim zbog kaznenog djela teške krađe iz čl. 217. st. 1. t. 2. KZ, određeno je da se uwjetna osuda neće izvršiti "ako u roku od dvije godine ne počini novo kazneno djelo i ako se podvrgne obveznom liječenju od ovisnosti na slobodi i izvršava obveze na tu mjeru upozorenja". Prije smo upozorili i na slučaj uwjetne osude sa zaštitnim nadzorom.

osuda dolaze dvije uvjetne osude s dodatnom obvezom (1,88%). Sudovi bi češće trebali određivati dodatne obveze jer se često u psihi okrivljenika ali i u javnosti uvjetna osuda ne doživljava kao "prava" kazna (sankcija). Time bi se u određenoj mjeri smanjio takav njezin psihološki učinak. Nadalje, na taj bi se način i oštećenik (s obzirom na sadržaj dodatnih obveza) doveo u povoljniji položaj. Naime, puno je vjerojatnije da će okrivljenik podmiriti obveze određene pod prijetnjom kazne zatvora nego kada takve prijetnje ne bi bilo. Također, dodatna obveza pridonijela bi i resocijalizaciji okrivljenika jer bi od njega tražila angažman u izvršenju jedne pozitivne činidbe. Uočeno je da kod primjene uvjetne osude sudovi najčešće posebno ne obrazlažu zašto se i bez izvršenja kazne može očekivati ostvarenje svrhe kažnjavanja (čl. 67. KZ). U pravilu se obrazloženje uvjetnih osuda sastoji od iznošenja olakotnih i otegotnih okolnosti, a potom slijedi konstatacija da takve okolnosti opravdavaju primjenu uvjetne osude.²⁰

U prvom je razdoblju ublaženo ukupno 12 kazni (12%), i to po 1 kazna za kaznena djela teške tjelesne ozljede te izazivanja prometne nesreće i krađe, kao i 9 kazni za kazneno djelo teške krađe. U osam se slučajeva radilo o sudskom ublažavanju kazne, a u četiri slučaja o zakonskom ublažavanju kazne (3x bitno smanjena računaljivost, 1x pokušaj kaznenog djela). Najviše je ublaženih kazni kod kaznenog djela teške krađe, i to njih 9 (28,13%). U drugom razdoblju ublažene su ukupno 4 kazne (4%), i to 2 za kazneno djelo teške krađe i po 1 za kazneno djelo izazivanja prometne nesreće iz čl. 272. st. 1. KZ te razbojništva. U jednom se slučaju radilo o zakonskom ublažavanju (pokušaj kaznenog djela), a u dva slučaja o sudskom ublažavanju kazne, dok u jednom slučaju (već spomenutom) sud uopće nije obrazložio zašto je ublažio kaznu. Iz takvog odnosa ublaženih kazni u prvom razdoblju (kada su bile propisane strože kazne) i drugom razdoblju (kada su propisane blaže kazne) nazire se mogućnost da su sudovi skloniji ublažavanju kazni kada su za pojedina kaznena djela propisane strože kazne. Na to može upućivati i okolnost što se u prvom razdoblju od 12 ublaženih kazni kod njih 8 radilo o sudskom ublažavanju. Osim toga, na to može upućivati i primjer kaznenog djela teške krađe (iz prvog razdoblja) za koje je bio propisan minimum kazne od 1 godine zatvora, a za koje je kazneno djelo ublaženo 9 kazni (28,13%). Za to isto kazneno djelo u drugom je razdoblju ublaženo svega 10% kazni.²¹

²⁰ U dvjema presudama iznimno su kvalitetno obrazloženi razlozi za primjenu uvjetne osude. Riječ je o presudama Općinskog suda u Puli K-205/93 (KŽ-202/93) i K-102/01 (KŽ-72/02).

²¹ U potporu iznesenog stajališta zornije upućuju rezultati istraživanja provedenog za potrebe poslijediplomskog studija iz kaznenopravnih znanosti na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Istraživanje se bavilo izborom kazne za tešku krađu prije 1. 1. 1998. i od 1. 1. 1998. nadalje. U tu svrhu analizirane su pravomoćne presude općinskih sudova s područja Županijskog suda u Puli. Uzorak je obuhvatio 100 pravomoćno osuđenih osoba prije 1. 1. 1998. (kada je za tešku krađu bila propisana kazna zatvora od 1 do 10 godina) te 100 pravomoćno osuđenih osoba od 1.

Na to može upućivati još jedna okolnost. Za sve oblike kaznenog djela izazivanja prometne nesreće iz čl. 161. st. 1., st. 3. i st. 4. KZ (prvo razdoblje) nije bio propisan posebni minimum kazne zatvora. Na uzorku od 30 presuda za to djelo pronađena je svega jedna ublažena kazna (3,33%), a na ostalih 70 presuda za ostala kaznena djela iz tog razdoblja (kod kojih je bio propisan posebni minimum) ublažavanje je izvršeno kod njih 11 (15,7%).

Izrečene su sljedeće vrste sankcija:

---

1. 1998. nadalje (kada je za analizirane oblike teške krađe bila propisana kazna zatvora od 6 mjeseci do 5 godina). U razdoblju prije 1. 1. 1998. ublaženo je 50 kazni (50%), a u razdoblju od 1. 1. 1998. nadalje ublaženo je 17 kazni (17%). (V. Sirotić, Izbor kazne za tešku krađu u teoriji i sudskoj praksi, seminarski rad, 2002., neobjavljeno.)

Tablica 2.

Izrečene kazne zatvora (bezuovjetne)

Opis	Teška tjelesna ozljeda	Bludne radnje	Izazivanje prometne nesreće	Krada	Teška krađa	Prijevarama	Zlouporaba opojnih droga	Razbojništvo	Ukupno
1993.-1997.									
Ukupno osuđenih osoba	2 100,0%	1 100,0%	5 100,0%	7 100,0%	20 100,0%	4 100,0%			39 100,0%
1. do 2 mjeseca	-	-	-	-	-	-			-
2. 2-3 mjeseca	-	-	-	-	-	-			-
3. 3 mjeseca -6 mjeseci	1 50,0%	1 100,0%	2 40,0%	4 57,14%	-	2 50,0%			10 25,64%
4. 6-12 mjeseci	1 50,0%	-	1 20,0%	1 14,28%	5 25,0%	2 50,0%			10 25,64%
5. 1-2 godine	-	-	2 40,0%	2 28,57%	12 60,0%	-			16 41,02%
6. 2 godine -5 godina	-	-	-	-	3 15,0%	-			3 7,69%
7. preko 5 godina	-	-	-	-	-	-			-
1998.-2002.									
Ukupno osuđenih osoba	1 100,0%	9 100,0%	4 100,0%	6 100,0%	17 100,0%	3 100,0%	3 100,0%	4 100,0%	47 100,0%
1. do 2 mjeseca	-	-	-	-	-	-	2 66,66%	-	2 4,25%
2. 2-3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	1 33,33%	-	1 2,12%
3. 3 mjeseca -6 mjeseci	-	4 44,44%	-	2 33,33%	2 11,76%	1 33,33%	-	-	9 19,14%
4. 6-12 mjeseci	-	5 55,55%	2 50,0%	4 66,66%	10 58,82%	2 66,66%	-	1 25,0%	24 51,06%
5. 1-2 godine	1 100,0%	-	1 25,0%	-	5 29,41%	-	-	1 25,0%	8 17,02%
6. 2 godine -5 godina	-	-	1 25,0%	-	-	-	-	2 50,0%	3 6,38%
7. preko 5 godina	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablica 3.

Izrečene kazne zatvora (uvjetne)

Opis	Teška tjelesna ozljeda	Bludne radnje	Izazivanje prometne nesreće	Krada	Teška krađa	Prijevара	Zloupорaba opojnih droga	Razbojništvo	Ukupno
1993.-1997.									
Ukupno osuđenih osoba	6 100,0%	1 100,0%	24 100,0%	16 100,0%	12 100,0%	1 100,0%			60 100,0%
1. do 2 mjeseca	-	-	-	-	-	-			-
2. 2-3 mjeseca	-	-	-	1 6,25%	-	-			1 1,66%
3. 3 mjeseca -6 mjeseci	-	1 100,0%	9 37,5%	8 50,0%		-			18 30,0%
4. 6-12 mjeseci	6 100,0%	-	9 37,5%	6 37,5%	4 33,33%	1 100,0%			26 43,33%
5. 1-2 godine	-	-	6 25,0%	1 6,25%	8 66,66%	-			15 25,0%
6. 2 godine -5 godina	-	-	-	-	-	-			-
7. preko 5 godina	-	-	-	-	-	-			-
1998.-2002.									
Ukupno osuđenih osoba	7 100,0%	3 100,0%	13 100,0%	8 100,0%	3 100,0%	6 100,0%	6 100,0%	- 100,0%	46 100,0%
1. do 2 mjeseca	-	-	2 15,38%	1 12,5%	-	-	1 16,66%	-	4 8,69%
2. 2-3 mjeseca	-	-	1 7,69%	-	-	-	1 16,66%	-	3 4,34%
3. 3 mjeseca -6 mjeseci	2 28,57%	1 33,33%	5 38,46%	3 37,5%	-	5 83,33%	4 66,66%	-	20 43,37%
4. 6-12 mjeseci	4 57,14%	1 33,33%	5 38,46%	4 50,0%	2 66,66%	1 16,66%	-	-	17 36,95%
5. 1-2 godine	1 14,28%	1 33,33%	-	-	1 33,33%	-	-	-	3 6,54%
6. 2 godine -5 godina	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7. preko 5 godina	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablica 4.

Ukupno izrečene kazne zatvora
(bezuvjetne + uvjetne)

Opis	Teška tjelesna ozljeda	Bludne radnje	Izazivanje prometne nesreće	Krada	Teška krada	Prijevarena	Zlouporaba opojnih droga	Razbojništvo	Ukupno
1993.-1997.									
Ukupno osuđenih osoba	8 100,0%	2 100,0%	29 100,0%	23 100,0%	32 100,0%	5 100,0%			99 100,0%
1. do 2 mjeseca	-	-	-	-	-	-			-
2. 2-3 mjeseca	-	-	-	1 4,34%	-	-			1 1,01%
3. 3 mjeseca -6 mjeseci	1 12,5%	2 100,0%	11 37,93%	12 52,17%	-	2 40,0%			28 28,28%
4. 6-12 mjeseci	7 87,5%	-	10 34,48%	7 30,43%	9 28,12%	3 60,0%			36 36,36%
5. 1-2 godine	-	-	8 27,58%	3 13,04%	20 62,5%	-			31 31,31%
6. 2 godine -5 godina	-	-	-	-	3 9,37%	-			3 3,03%
7. preko 5 godina	-	-	-	-	-	-			-
1998.-2002.									
Ukupno osuđenih osoba	8 100,0%	12 100,0%	17 100,0%	14 100,0%	20 100,0%	9 100,0%	9 100,0%	4 100,0%	93 100,0%
1. do 2 mjeseca	-	-	2 11,76%	1 7,14%	-	-	3 33,33%	-	6 6,45%
2. 2-3 mjeseca	-	-	1 5,88%	-	-	-	2 22,22%	-	3 3,22%
3. 3 mjeseca -6 mjeseci	2 25,0%	5 41,66%	5 29,41%	5 35,71%	2 10,0%	6 66,66%	4 44,44%	-	29 31,18%
4. 6-12 mjeseci	4 50,0%	6 50,0%	7 41,17%	8 57,14%	12 60,0%	3 33,33%	-	1 25,0%	41 44,08%
5. 1-2 godine	2 25,0%	1 8,33%	1 5,88%	-	6 30,0%	-	-	1 25,0%	11 11,82%
6. 2 godine -5 godina	-	-	1 5,88%	-	-	-	-	2 50,0%	3 3,22%
7. preko 5 godina	-	-	-	-	-	-	-	-	-

3. Obrazloženja izrečenih kazni (sankcija)

U ovom su poglavlju prikazane kvalitete obrazloženja pregledanih presuda te frekvencije korištenja olakotnih i otegotnih okolnosti. Nakon tekstualne analize slijede tablice s brojčanim prikazom olakotnih i otegotnih okolnosti za razdoblja 1993. – 1997. god. (prvo razdoblje) i 1998. – 2002. god. (drugo razdoblje).

Brojčani podaci upućuju na nekoliko tendencija. I u prvom i u drugom razdoblju vidi se premoć olakotnih nad otegotnim okolnostima. U prvom razdoblju za sva djela zabilježene su ukupno 372 okolnosti, od toga 276 (74,19%) olakotnih okolnosti te 96 (25,80%) otegotnih okolnosti. U drugom razdoblju za sva djela zabilježena je 431 okolnost, od toga 304 (70,53%) olakotne okolnosti te 127 (29,46%) otegotnih okolnosti. Takvi rezultati ne iznenađuju i potvrda su dosadašnjih istraživanja.²² Očito je da su sudovi skloni utvrđivanju olakotnih okolnosti. Uostalom, ni za jedno djelo obuhvaćeno istraživanjem nije zabilježen veći broj otegotnih nasuprot olakotnim okolnostima. Takvo postupanje nije u skladu s čl. 8. ZKP.²³ Činjenice koje terete okrivljenika i idu mu u korist nisu samo činjenice o kojima ovisi odluka o krivnji i sl., već i činjenice o kojima ovisi odluka o kazni.

Vidi se da su sudovi u drugom razdoblju posvećivali više pažnje olakotnim i otegotnim okolnostima nego u prvom razdoblju. U prvom su razdoblju zabilježene ukupno 372 takve okolnosti, a u drugom razdoblju njih 431. To nije velik, ali je ipak pozitivan pomak koji upućuje na nešto kvalitetniji pristup sudova izboru kazne nego u prvom razdoblju.

Pravilnim tumačenjem čl. 37. st. 1. OKZ RH i čl. 56. st. 2. KZ proizlazi da su sudovi dužni uzeti u obzir barem one okolnosti koje se navode u tim člancima.²⁴ U čl. 37. st. 1. OKZ RH propisano je 7 i u čl. 56. st. 2. KZ propisano

---

²² Marin Mrčela, Obrazlaganje izbora vrste i mjere kazne, Aktualna pitanja kaznenog zakonodavstva, Zagreb 2003.

²³ Tim je člankom propisano: "Sud i državna tijela koja sudjeluju u kaznenom postupku s jednakom pažnjom ispituju i utvrđuju činjenice koje terete okrivljenika i koje mu idu u korist". Sadržajno identična odredba bila je propisana i čl. 14. st. 2. Zakona o krivičnom postupku (NN 52/91, 34/93, 38/93 i 28/96).

²⁴ Prema čl. 37. st. 1. OKZ RH te su okolnosti: stupanj krivične odgovornosti, pobude iz kojih je djelo počinjeno, jakost ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti uz koje je djelo počinjeno, prijašnji počiniteljev život, njegove osobne prilike i njegovo držanje nakon počinjenoga krivičnog djela te druge okolnosti što se odnose na počiniteljevu ličnost. Prema čl. 56. st. 2. KZ te su okolnosti: stupanj krivnje, pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno, jačina ugrožavanja ili povrede kaznenim djelom zaštićenog dobra, okolnosti u kojima je kazneno djelo počinjeno, okolnosti u kojima je počinitelj živio prije počinjenja kaznenog djela i usklađenost njegovog ponašanja sa zakonima, okolnosti u kojima živi i njegovo ponašanje nakon počinjenog kaznenog djela, posebno odnos prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene kaznenim djelom, te ukupnost društvenih i osobnih uzroka koji su pridonijeli počinjenju kaznenog djela.

je također 7 takvih osnovnih okolnosti. Međutim, sudovi u oba razdoblja nisu tako postupali. Ako se uzme u obzir da su u prvom razdoblju zabilježene ukupno 372 olakotne i otegotne okolnosti, a da uzorak obuhvaća 100 pravomoćnih presuda (okrivljenika), proizlazi da su po okrivljeniku prosječno utvrđene 3,72 okolnosti. Istim načinom izračuna proizlazilo bi da je u drugom razdoblju po okrivljeniku utvrđena 4,31 okolnost.

Uočeno je da su sudovi od svih propisanih okolnosti najčešće utvrđivali okolnosti koje se tiču počiniteljeva života prije djela.²⁵ U oba razdoblja, bilo kao olakotna ili otegotna, zabilježena je 221 (27,52%) takva okolnost. To ne čudi jer se pod tim okolnostima najčešće ocjenjivala neosuđivanost ili osuđivanost. Takve se činjenice u pravilu najlakše utvrđuju (izvatkom iz kaznene evidencije i sl.). Jedino u drugom razdoblju zabilježen je isti broj takvih otegotnih okolnosti (35) s okolnostima koje se tiču počinjenja djela. Najrjeđe utvrđene okolnosti su one koje se tiču pobuda zbog kojih je kazneno djelo počinjeno i stupnja krivnje. Prvih je u oba razdoblja, bilo kao olakotnih ili otegotnih, zabilježeno 14 (1,74%), a drugih 42 (5,23%). Tako malen broj utvrđenih okolnosti zabrinjava, to prije što je stupanj krivnje (shvaćen kao mjera kazne) “neprekoračiva granica kazne”, pa ako se hoće spoznati dokle seže ta granica, te subjektivne okolnosti treba pronaći u što većem broju.²⁶

Zanimljivi su podaci o okolnostima koje se tiču položaja oštećenika (odnos prema oštećeniku, naknada štete prouzročene kaznenim djelom). Iznimno je mali broj utvrđenih okolnosti koje se tiču naknade štete prouzročene kaznenim djelom. U oba razdoblja, bilo kao olakotnih ili otegotnih, zabilježeno je 6 takvih okolnosti. Od tog broja njih 5 je olakotnih. Taj podatak o tako malom broju olakotnih okolnosti u oba razdoblja također zabrinjava jer sva djela iz uzorka, osim zlouporabe opojnih droga, imaju neposrednog oštećenika, a i kazneno djelo zlouporabe opojnih droga može u određenim situacijama imati posljedicu prouzročenje štete (npr. počinitelj zbog konzumacije droge razbija stvari, sudjeluje u tučnjavi i sl.). Taj podatak očito pokazuje da počinitelji kaznenih djela do okončanja kaznenog postupka iznimno rijetko nadoknađuju štetu oštećenicima. Na nepovoljan položaj oštećenika pokazuje i činjenica da je u oba razdoblja utvrđeno svega 10 olakotnih okolnosti koje se tiču odnosa prema oštećeniku. Ukupno je u oba razdoblja utvrđeno 15 takvih olakotnih i otegotnih okolnosti.

U daljnjem tekstu bit će upozoreno na neka pogrešna postupanja sudova prilikom izbora kazne.

---

²⁵ Iako je pod rubrikom “ostalo” u tablicama o brojčanim pokazateljima olakotnih i otegotnih okolnosti utvrđeno najviše takvih okolnosti, one su disperzirane na razne okolnosti, pa smo stoga ocijenili kao najčešće utvrđene okolnosti one koje se tiču počiniteljeva života prije djela.

²⁶ O krivnji kao mjeri kazne vidi u: Franjo Bačić, kao u bilješci 8, str. 198, 408 – 409; Petar Novoselec, kao u bilješci 7, str. 400 – 401.

Ponekad sudovi uzimaju u obzir kao olakotne ili otegotne okolnosti one okolnosti koje predstavljaju elemente bića kaznenog djela. U tim situacijama riječ je o dvostrukom vrednovanju koje je nedopušteno (jasno ako te okolnosti ne prelaze uobičajenu mjeru povrede ili ugrožavanja) jer je te okolnosti uzeo u obzir već zakonodavac kada je propisivao kaznu. Tako su sudovi u 4 presude (dva puta kod kaznenog djela teške krađe, a jednom kod krađe i jednom kod prijevare) kao olakotno ocijenili što su ta djela ostala u pokušaju.²⁷ Tako nisu mogli postupiti jer je već samim zakonom propisana mogućnost blažeg kažnjavanja za pokušaj kaznenog djela. U dvjema je presudama zbog kaznenog djela prijevare kao otegotna okolnost ocijenjen stupanj krivnje, i to izravna namjera odnosno počinjenje djela s namjerom. Takvo je postupanje pogrešno jer se kazneno djelo prijevare može počinuti jedino s namjerom, i to izravnom namjerom.

U dvjema su presudama zbog kaznenih djela krađe i teške krađe sudovi kao otegotno ocijenili što su ta djela počinjena radi pribavljanja novca za kupnju droge.²⁸ Počinitelji su bili ovisnici. Te okolnosti, kao pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno, nisu mogle biti ocijenjene otegotnima jer je za njihove počinitelje kupnja droge bila nužan preduvjet da bi neko vrijeme mogli normalno funkcionirati. Također u dvjema su presudama zbog kaznenog djela krađe sudovi kao otegotno ocijenili što su ta djela počinjena iz koristoljublja. Te okolnosti nisu mogle biti ocijenjene otegotnima jer je koristoljublje imanentno takvim kaznenim djelima, koja se najčešće i čine iz te pobude.

Koliko sudovi ponekad olako prilaze (ne)utvrđivanju olakotnih i otegotnih okolnosti vidi se iz više primjera. U jednoj je presudi zbog kaznenog djela prijevare okrivljeniku sud izrekao kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci, a u obrazloženju naveo da "nekih posebno olakotnih ili otegotnih okolnosti kod okrivljenika nije našao".²⁹ Iz toga proizlazi da je okrivljeniku izrečena kazna zatvora bez ijedne utvrđene okolnosti važne za njezin izbor. U jednoj je presudi zbog kaznenog djela teške krađe okrivljeniku izrečena kazna zatvora u trajanju od 8 mjeseci, na temelju jedne utvrđene otegotne okolnosti (prijašnja višestruka osuđivanost za kaznena djela protiv imovine).³⁰ Olakotne okolnosti nisu utvrđene. U jednoj je presudi zbog kaznenog djela teške krađe okrivljeniku izrečena kazna zatvora u trajanju od jedne godine na temelju dviju otegotnih okolnosti (osuđivanost, prekršajna kažnjavanost).³¹ Olakotne okolnosti nisu

---

²⁷ Presude Općinskog suda u Puli K-316/92 (KŽ-158/94), Općinskog suda u Bujama K-89/93 (KŽ-58/95), Općinskog suda u Bujama K-81/95 (KŽ-63/97), Općinskog suda u Bujama K-25/02 (KŽ-168/02).

²⁸ Presude Općinskog suda u Bujama K-151/96 (KŽ-233/96), Općinskog suda u Bujama K-54/97 (KŽ-64/99).

²⁹ Presuda Općinskog suda u Bujama K-288/99 (KŽ-154/02).

³⁰ Presuda Općinskog suda u Labinu K-24/99 (KŽ-30/02).

³¹ Presuda Općinskog suda u Puli K-540/88 (KŽ-47/96).

utvrđene. U dvjema su presudama zbog kaznenih djela teške krađe okrivljenicima izrečene kazne zatvora, i to u trajanju od 1 godine i 2 mjeseca odnosno 2 godine, na temelju utvrđenih jedne olakotne i jedne otegotne okolnosti (dio predmeta vraćen oštećenima, djelomično priznanje koje je pridonijelo bržem i sigurnijem utvrđivanju činjenica – višestruka kažnjavanost zbog istovrsnih kaznenih djela, osuđivanost u 3 navrata za istovrsno kazneno djelo).³² Znakovit je primjer najdulje izrečene kazne zatvora iz cjelokupnog uzorka.³³ Prvostupanjskom presudom okrivljeniku je zbog kaznenog djela teške krađe izrečena kazna zatvora u trajanju od 3 godine i 6 mjeseci, i to na temelju jedne utvrđene otegotne okolnosti (u 2 navrata kazneno osuđivan) i dvije olakotne okolnosti (priznanje djela koje je pridonijelo bržem i sigurnijem utvrđivanju činjenica, otac troje malodobne djece). Svega 3 okolnosti za takvu kaznu. Županijski je sud okrivljeniku, uvažavajući žalbu državnog odvjetnika, izrekao kaznu zatvora u trajanju od 4 godine i 6 mjeseci ocjenjujući pored iznesenih okolnosti i okrivljenikovu upornost u izvršenju tog djela, zatim što je bio kazneno osuđivan zbog istovrsnih djela te učestalost takvih djela na ovom području.

Tablica 5.

Obrazloženje izrečenih kazni (sankcija) – olakotne okolnosti

Kazneno djelo	Stupanj krivnje	Pobude	Jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra	Okolnosti počinjenja djela	Okolnosti počiniteljeva života prije djela	Okolnosti počiniteljeva života nakon djela			Ostalo
						Kajanje i priznanje	Odnos prema oštećeniku	Naknada štete	
Teška tjelesna ozljeda	1	1	-	4	6	-	-	-	9
Bludne radnje	-	-	-	-	2	1	-	-	2
Izazivanje prometne nesreće	2	-	-	25	27	9	3	2	34
Krađa	-	2	8	3	14	12	1	-	19
Teška krađa	6	1	1	1	16	18	1	-	33
Prijevarena	-	-	-	-	5	-	-	1	6
Zloupotreba opojnih droga									
Razbojništvo									
Ukupno:	9	4	9	33	70	40	5	3	103

³² Presude Općinskog suda u Puli K-378/93 (KŽ-176/95), Općinskog suda u Puli K-428/95 (KŽ-62/96).

³³ Presuda Općinskog suda u Puli K-1/92 (KŽ-19/97).

Tablica 6.

Obrazloženje izrečenih kazni (sankcija) – *olakotne okolnosti*

Kazneno djelo	Stupanj krivnje	Pobude	Jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra	Okolnosti počinjenja djela	Okolnosti počiniteljeva života prije djela	Okolnosti počiniteljeva života nakon djela			Ostalo
						Kajanje i priznanje	Odnos prema oštećeniku	Naknada štete	
Teška tjelesna ozljeda	3	-	2	2	10	5	2	-	17
Bludne radnje	3	-	-	2	10	3	-	-	21
Izazivanje prometne nesreće	1	-	1	14	17	11	3	-	15
Krađa	5	1	1	-	16	8	-	1	24
Teška krađa	7	1	-	2	7	8	-	-	22
Prijevarena	1	-	-	-	8	3	-	1	5
Zlouporeba opojnih droga	-	-	-	3	5	11	-	-	9
Razbojništvo	2	-	-	-	7	3	-	-	1
Ukupno:	22	2	4	23	80	52	5	2	114

Tablica 7.

Obrazloženje izrečenih kazni (sankcija) – *otegotne okolnosti*

Kazneno djelo	Stupanj krivnje	Pobude	Jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra	Okolnosti počinjenja djela	Okolnosti počiniteljeva života prije djela	Okolnosti počiniteljeva života nakon djela			Ostalo
						Kajanje i priznanje	Odnos prema oštećeniku	Naknada štete	
Teška tjelesna ozljeda	-	1	-	3	1	-	-	-	-
Bludne radnje	-	-	1	3	-	-	-	-	-
Izazivanje prometne nesreće	1	-	6	12	5	-	-	-	8
Krađa	-	2	2	4	10	-	-	-	4
Teška krađa	2	1	2	2	18	-	1	-	4
Prijevarena	-	-	1	-	2	-	-	-	-
Zlouporeba opojnih droga									
Razbojništvo									
Ukupno:	3	4	12	24	36	-	1	-	16

Tablica 8.

Obrazloženje izrečenih kazni (sankcija) – otegotne okolnosti

Kazneno djelo	Stupanj krivnje	Pobude	Jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra	Okolnosti počinjenja djela	Okolnosti počiniteljeva života prije djela	Okolnosti počiniteljeva života nakon djela			Ostalo
						Kajanje i priznanje	Odnos prema oštećeniku	Naknada štete	
Teška tjelesna ozljeda	1	-	1	7	1	-	-	-	2
Bludne radnje	1	-	3	12	2	-	-	-	4
Izazivanje prometne nesreće	-	1	6	4	1	-	2	-	3
Krađa	-	2	2	8	10	-	-	-	1
Teška krađa	2	1	5	1	11	-	1	-	3
Prijevarena	2	-	-	1	1	-	1	1	3
Zloupotreba opojnih droga	-	-	-	-	6	1	-	-	3
Razbojništvo	2	-	2	2	3	-	-	-	1
Ukupno:	8	4	19	35	35	1	4	1	20

V. ZAKLJUČAK

Odnos zakonske i sudske politike kažnjavanja na području Županijskog suda u Puli je disharmoničan. Vidi se da sudovi ni u jednom razdoblju nisu izrekli kaznu koja bi se (po mjeri) nalazila u drugoj polovini, a rijetko onu koja bi se nalazila u prvoj polovini propisanih raspona. U pravilu se izrečene kazne nalaze u prvoj trećini propisanih raspona. Uočljiva je prevelika neiskorištenost propisanih raspona. Time su se (lokalno) potvrdile (globalne) znanstvene spoznaje o sudskoj politici kažnjavanja.³⁴

Propisani rasponi kazni su primjereni. Štoviše, do jedne ih je mjere KZ prilagodio dotadašnjoj sudskoj politici kažnjavanja. Međutim, uočeni su brojni problemi prilikom sudskog izbora kazne. Te bi uočene probleme trebalo ukloniti. Sudovi bi trebali okolnostima odlučnim za izbor kazne posvećivati isto onoliko pozornosti koliko i onima vezanim uz krivnju i sl., i to kako prilikom njihova utvrđivanja, tako i prilikom njihova vrednovanja. Time bi sudski izbor kazne bio svakako kvalitetniji i pridonio bi smanjenju jaza prema zakonskoj politici kažnjavanja.

³⁴ Ž. Horvatić, kao u bilješki 4, str. 213.

Summary

THE LEGAL AND JUDICIAL POLICY OF PUNISHMENT
ON THE TERRITORY UNDER THE JURISDICTION
OF THE COUNTY COURT IN PULA

This paper discusses the legal and judicial policy of punishment on the territory under the jurisdiction of the County Court in Pula. After some considerations related to the choice of penalty, the main body of the work is dedicated to reporting the results obtained from research of the judicial practice of punishment on the territory under the jurisdiction of this court in the periods of 1993 to 1997 and 1998 to 2002.

The results of the research determined that the judicial policy of punishment significantly falls behind the legal policy of punishment. If ranked by their severity, the penalties that are applied usually fall within the first third of the scale of penalties prescribed by the law. Consequently, the courts should pay greater attention to the determination and evaluation of all the key circumstances related to the selection of the severity of punishment. By doing so the divergence between the legal and judicial practice of punishment would decrease.